

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 4.—
Pe 1/2 an c. 2.—
pentru
România și Streinatate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 III. —

Olteanul

INSERTIUNI

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se inapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALA, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

Director: DR. IGAN ȘENCHEA.

Apare Duminica.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA:
Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

Lacrimi de durere, — tot un plâns și-o jale!!

Din anul pătimirii lumii.

Țara Oltului, luna lui Brumar.

III.

Roata vremii să învârtă într'una neîncetat. Să scurg zile, săptămâni, luni și ani după aceeași rândueală, care a fost pusă lor, încă de prea bunul ziditor. Toate își urmează înainte cursul lor regulat, dela începutul lumii. E aceasta rândueala firii, care nu face greș, și care trece departe peste marginitelile închipuirii omenești, cari însă nu pot pătrunde ascunsele taine ale veșnicului stăpân al lumii, care a zis »să fie« și s'a făcut și la alui înaltă voință toate vor și apune odată!... Căci scris este: »Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele mele vor rămânea în veci!...«

Imi pare numai ca ieri, când ne aflam în luna lui Cuptor, pe la sfârșitul căreia înaltă poruncă împărătească ne-a venit, că Țara e în primejdie și toți cei harnici de a purta arme, să sară în apărarea ei. Și cu toți într'un »gând și o simțire« răspuns-au cu cea mai mare supunere și dragoste și după cum a zis odinioară nemuritorul cântăreț dela Mircești despre vitejii »fii ai României, pusă în însuși rostul lor:

...Din câmp, de acasă, dela plug
Plecat'am astă vară,
Să scăpăm de Ruși (?) de jug
Sărmana, scumpă Țară!...«

Așa au făcut-o și vitejii noștri ostași, scumpii noștri fii și frați și duiosii noștri părinți!...

Și eată-ne ajunși la sfârșitul lunii a cincina, de când s'a început această hărțuială sălbatică, fără păreche în istoria neamurilor și nici pomelnic de a se gândi cei războiți la o pace, la pacea propovăduită de Christos, Mântuitorul lumii, care pentru pacea între oameni a suferit moarte rușinoasă pe lemnul crucei, ca cel mai mare făcător de rele!!

Roiuri, roiuri de căruțe duceau la locul de chemare sutele și miile de ostași bravi, iar trenurile gemeau sub greutatea războinicilor noștri! Era o mișcare și o frământare aceasta, ca-și care de mult n'a mai văzut pământul acestei țări, căci rari sunt zilele de așa mari și grele încercări!...

Lăsat'au în urma lor plângând soții dragălașe, copiii iubiți, părinți gârboviți de ani și multe inimi sângerânde, căci despărțirea lor era poate cea din urmă!...

Dela o margine a țării, până la cealaltă era numai »un plâns și-o jale«, iar lacrimile vărsate unite la olaltă ar fi curs în pârăie și în valuri cu spume!...

Doamne ce durere, ce chin ce amar, ce jale fără mângâiere și fără margini!...

Nu-i glas omenesc, care să le poată spune și nu-i peană, fie ia cât de maiestră, ca să le poată toate scrie!!

E neagră, neagră cerneală, dar cu mult mai negre au fost inimile celor rămași acasă, fără mângâiere, fără sprijin și fără nici un ajutor!

Suntem creștini. . . . ne place să ne numim creștini și ea creștini ar trebui să sărim într'ajutorul fraților rămași în năcazuri, copleșiți de nevoi și ajunși chiar și peritori de foame. . . . Dar draguț Doamne, oare câți creștini își cunosc și împlinesc datoria de creștini, batăr în aceste vremuri grele, cari au ajuns sărmana scumpa noastră Țară, sau mai bine pe sărmanii și oropsiții căzuți pradă cumplitei și dureroasei mizerii omenești, — de altcum nu din vina lor?!...

Domne bunule innoie inimile și fă ca și cei mai împietriți oameni încă să se simtă îndatoriți a face ceva pentru semenii lor, pentru deaproapele lor ajuns în neagra mizerie, cari numai în ajutorul sufletelor nobile și inimilor generoase pot afla o lecută de mângâiere acești nemângâiați jeluitori și fii ai desnădejdiei!!...

Cu toate acestea cei chemați au plecat, s'au dus cu dorul și cu dure-

rea în inimi, lăsând în urmă-le plâns, jale și amar!...

Satele și orașele au îmbrăcat haina de jale, câmpurile au rămas ca pustii, iar glasurile omenești din codrii și păduri au amuțit.

Totul e schimbat: pământul pare mai posomorât, soarele mai puțin luminos și lucitor, natura întreagă par'că jelește!! Aici se potrivește cântarea:

„Jeluin'ashi și n'am cui
Jeluin'ashi codrului:
Codru'i verde
Nu mă crede!!...“

Adecă ce? Bietul român n'a avut nici odată și n'are nici acum cui să jelui! El a fost și este și astăzi încongiurat tot de dușmani și de răuvoitori. . . . Așa silit este săși înecă amarul în inimă și dela aceeași inimă tocmai dela baierile ei să scoată și tragă o doină plângătoare, cântarea lui dragă, care îl însoțește în tot locul: la plug, la coasă, în pădure și până în focul războiului!...

Înțelegeți acum de ce Românul cântă tot de jale, fie cu ori și ce prilej, când acasă ar trebui să cânte de bucurie, de voie bună?!...

Pentru că jalea și durerea chinul și amarul au fost totdeauna partea lui, soarta vieții lui pămătești și dacă n'ar fi avut nădejdea fericiri veșnice la care îl îndreptățește faptele lui și în care îl întărește legea lui străbună, de mult, tare de mult deodată cu alți asupritori ai lui, pieriți, dispăruți fără urme de pe față pământului — în urma faptelor lor și modului lor păcătos de viață — ar fi trebuit să apună, să se ștergă și el din cartea neamurilor, cari au viețuit cândva pe fața bătrânului și răbdătorului pământ!!

Iar vorba cântecului și aici:

„Rabdă inimă și taci
Ca pământul care'l calci!“

Dar legea lui l'a ținut și'l va ținea sus și tare, dacă își va păstra-o nevățată, nepângărită până la sfârșitul lumii; de aceea cu drept cuvânt zice poetul cu o mândrie nespasă și cu o statornicie nebiruită în credința sa:

„Eu să pier!
„Eu nici odată,
„Vrea o lume 'ncruntată
„Vie valuri mari de foc
„Nici că m'or mișca din loc!”

Sus dar inimile și să cântăm cu sfânta Biserică:

„Cei chemați ieșiți, ca nimenea din cei chemați, câți sunteți credincioși, iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm!”

Și iarăși:

DUMNEZEUL NOSTRU.

Lăudați-l că e mare
Dumnezeu!

Ce a păzit cu mână tare,
Pe român poporul său!

El din veci ne-a fost Părinte
și Stăpân,
Nici de astăzi înainte
N'o să uite pe Român!

Mare e a lui putere
Și va fi
Și de câte ori vom cere
Să ne ajute va veni.

Avem secuii¹⁾ mărturie
C'al său scut
Apărându-ne în urgie
Printre valuri ni-a trecut.

Când veniau gloate barbare
Peste noi
Dumnezeul nostru mare
Ne da brațe de eroi.

Turcul, Leșul și Tatarul
Tremură
Cu Sarmatul și M.....
Când Eternul²⁾ să sculă...

Lăudați-l că e mare
Dumnezeu,
Ce a păzit cu mână tare
Pe român poporul său!

El ni-a scris pe sfânta Cruce
„Biruiți!”
Și ori unde vă veți duce
Laurii³⁾ să'i grămădiți!

Și ni-a dat apoi cercării
S'arătăm...
Că și'n jugul apăsării
Al Său nume l'adorăm.

Când purtam în grea robie
Lanțul greu
Noi credeam în bărbăție
Și într'al nostru Dumnezeu.

L'am chemat să ne ridice
Și-a venit,
Și din lanțuri inimice
Brațele ni-a despletit.

Turcul, Tatarul și Polonul
Tremură
Cu Muscanul și Teutonul
Când Eternul să sculă.

¹⁾ Un secol (veac) — o sută de ani.
²⁾ Eternul — D-zeul cel veșnic.
³⁾ Laurii — cununa biruinții.

Lăudați-l că e mare
Dumnezeu,
Ce-a păzit cu mână tare
Pe Român, poporul său!

El ni-a dus la libertate
Și la drept
Și sub scutii vom combate
Cu credința Lui în pept.

Tirania iar ni-apașă
Și slăbim
Dar Divinul⁴⁾ nu ne lasă,
Alui jertfă să perim.

Ascultați glasul-putinte
Răsunând:
**Înainte, înainte
Fiii mei, pașiți luptând!**

Și de vorba Lui să pleacă
Cei Carpați.

Pier hotară, râuri seacă
Să și dea mâna: **frați cu frați.**

Tremură cu lașitate⁵⁾
Cei dușmani
Și de spaimă prin palate
S'ascund groaznicii tirani⁶⁾

Lăudați-l că e mare,
Dumnezeu

Ce-a păzit cu mână tare
Pe Român, poporul său!

El ni-a fost din veci Părinte
Și Stăpân
Nici de astăzi înainte
N'o să uite pe Român!!

I. LĂPĂDAT.

Așa a glăsuț și cântat acest mare și verde Român, I. Lăpădat, fost pe vremuri profesor la gimnaziul mare public român din Brașov. De mult a trecut la cele veșnice. Din înălțimile Cerului privește, să uită și astăzi la poporul românesc, din sânul căruia a răsărit acest falnic mândru și verde stejar românesc.

Cântarea, această rugăciune să o învățăm cu toți de rost și să o rostim zilnic și în gheunghi cu cuvenită evlavie, când datori suntem ca creștini buni să ne facem obișnuitele rugăciuni!

Cuvine-să cu adevărat să'i zicem și noi: Odihnește în pace cu suflețele dreptilor tu suflet mare și român adevărat! Neuitată să'ți fie aducerea aminte și în veci pomenită până va stă și exista pe aceste plaiuri neamul românesc, pe care atât de mult l'ai iubit! — Incheiu și această scrisoare, poftindu-vă la toți multă sănătate dela al vostru binevoitor frate:

Uncheașul Ghiță al bătrân.

Moștenitorul Tronului în Bucovina.

Tânărul arhiduce a fost cu deosebire viu impresionat de *patriotismul și inteligența poporului român*, care fapt l'a umplut cu deosebită satisfacțiune.

Arhiducele Carol Francisc Iosif cu ocaziunea vizitei în Bucovina a inspectat trupele, apoi s'a dus pe frontul de vest și est până la primele tranșee și a salutat pe ofi-

⁴⁾ Divinul — Dumnezeu.
⁵⁾ lașitate — ticăloșia.
⁶⁾ tirani — oameni cruzi fără inimă.

teri și pe soldați exprimându-le recunoștința sa și luând atitudine lor vitejească.

La Câmpulung, Gura Humorului, Rădăuți, etc., arhiducele a primit pe reprezentanții autorităților, clerului, școlilor, corporațiilor, și a mulțumit în limbele germană și română pentru sentimentele de devotament către împărat și dinastie.

Arhiducele a fost pretutindeni obiectul unor ovațiuni patriotice. La 19 Decembrie arhiducele s'a întors la Vatra Dornei fiind primit călduros de delegațiunea autorităților și populațiunei.

Arhiducele a mulțumit în limba germană și română pentru manifestațiunile patriotice ce i s'au făcut. A primit apoi în audiență pe mitropolitul Repta, arhiepiscopul greco-oriental, și consistoriul greco-oriental pe vicariul general catolic, delegații crucei roșii și delegația israelită.

A părăsit Bucovina fiind frenetic aclamat de populațiune. Și a exprimat bucuria văzând că populația din Bucovina fără deosebire de naționalitate, este inspirată de acelea sentimente de devotament și credință pentru împărat și dinastie.

Populația din Câmpu-Lung a organizat o retragere cu torțe.

La sosirea arhiducelui în Vatra Dornei, a fost salutat de primarul român, țăranul *Forfota*, în fruntea tuturor reprezentanților comunelor din sudul Bucovinei. Primarul a ținut un discurs asigurând pe arhiducele de credința nestrămutată față de dinastie.

Populația românească — a zis oratorul — a primit cu bucurie și recunoștință hotărârea moștenitorului tronului de a face greaua și marea călătorie în Bucovina. Invazia inamică în Bucovina a făcut multe pagube și a adus multă mizerie populației. Aceasta din urmă a rămas însă credincioasă pământului în care s'a născut, patriei și dinastiei glorioase și așezată cu încredere ajutorul neîntârziat și liberarea de inamic.

La sfârșitul discursului său, primarul și-a exprimat dorința ca Austria să iasă victorioasă pentru a libera țara de dușmani.

Arhiducele moștenitor a răspuns în limba românească, mulțumind pentru primirea călduroasă ce i s'a făcut. Apoi arhiducele a convorbit îndelung cu cetățenii prezenți.

În »Kuhhaus« (casa de cură) a avut loc o reprezentație. Au participat și toate autoritățile bucovinene aflătoare acum în Vatra Dornei, precum și diferite asociații. Arhiducele a discutat cu prietenie cu cei de față.

Interesantă a fost convorbirea cu ajutorul de primar din Crnăuți, *Dr. Dori Popovici*. Acesta a expus arhiducelui situația din Crnăuți în timpul invaziei Ruse.

Arhiducele a declarat că a căpătat o impresie excelentă și neuitată dela poporul român din Bucovina, și și-a exprimat admirația pentru frumsețea și inteligența românului, precum și mulțumirea pentru primirea călduroasă pe care i-a făcut-o pretutindeni populația românească.

Arhiducele și-a manifestat și via-

satisfacție și bucurie față de patriotismul mare al românilor.

D. Dr. Popovici a răspuns că declarația moștenitorului asupra patriotismului românilor, îl bucură nespuse de mult și a cerut voie să comunice această declarație și poporului român.

Demonstrațiile mulțimei, care a venit în masă din toate părțile, este cu atât mai demnă de remarcat cu cât sosirea arhiducelui n'a fost anunțată dinainte.

În Rădăuți primirea ce s'a făcut arhiducelui moștenitor a fost atât de călduroasă încât arhiducele a fost mișcat până la lacrimi. »Gaz. Trans.«

RĂZBOIUL.

Din nordul Monarhiei.

Telegrame oficiale dela biroul de presă al prim-ministrului.

Budapesta, 19 Dec. n. Urmărim grosul puterilor dușmane bătute pe un front de 400 kilometri, dela Krosno până la gurile râului Bzura. — Eri l-am scos pe dușman din pozițiile pe cari acesta le cucerise în nordul Carpaților. — Pe cursul de jos al râului Dunajecz trupele aliate sunt angajate în luptă cu ariergardele dușmane. — Ofensiva noastră progresa în Polonia de sud fără a se da însă lupte mai mari. — Pietkowul a fost luat cu asalt de către regimentul de infanterie 34, care poartă numele împ. al reg. Prusiei, iar orașul Przedborz a fost luat tot cu asalt de către regimentul 31 din Sibiu. (La acest regiment sunt mulți din țara Oltului.)

— 21 Dec. n. Ofensiva noastră din Carpați, pe cursul sup. al râului Latorca, progresa bine. Spre nord-est dela Lupkow și spre nord dela Krosno, Tuchow, pe cursul inf. al râului Dunajecz luptele decurg vehement.

— 22. Dec. În Carpați aproape de creasta munților și spre sud dela aceasta, în regiunea râurilor Nagyág, Latorca și Ung decurg noi lupte. În Galiția au trecut eri Rușii din nou în ofensivă, dar fără succes. Mai eu seamă pe cursul inferior al Dunajeczului au suferit pierderi grele. Pe valea Nidei și pe teritoriul ce se întinde spre sud dela Tomaschow, s'au desfășurat ciocniri mai mici. Pe terenul dinaintea cetății Prsemysl luptele se desfășoară mai departe.

— 24 Dec. Lângă Ökörmező pe valea superioară a Nagyág-ului lupta stagnează. În regiunea Latorței trupele noastre au respins eri pe mai multe rânduri atacurile repetite ale Rușilor, iar în Alsóverceke au împrăștiat un batalion dușman. Ofensiva noastră înspre Uzsok pe valea Ung-ului de sus, câștigă cu încetul teren.

Pe teritoriul acestor văi din Carpați am făcut prizonieri în 21 Dec. n. 650 de Ruși. Pe frontul cunoscut din Galiția luptele continuă încă. Într'o ciocnire, pe care am avut-o cu dușmanul în 21 Dec. n. pe cursul inferior al Nidei am făcut prizonieri 2000 de Ruși.

În regiunea Tomaschow-ului și pe linia

Rowka-Bzura luptăm mai departe. Din 11 până în 20 Dec. am făcut prizonieri 43.300 de Ruși. Așadară până acum numărul soldaților dușmani prizonieri atinge cifra de 200.000 de oameni.

General Höfer, locț. ș. st. m.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin, 22 Dec. n. Din marele cartier general german să comunică oficial,

La Niepurt și în ținutul Ypern e liniște totală. Armata engleză întărită cu trupe teritoriale franceze a atacat 2 zile zi și noaptea disperat, pentru ca să-și poată recupa vechile poziții de lângă Saint-Hubert și Givenchy, pe cari le-a pierdut în 20 Dec.; le-am respins însă atacurile.

Pe câmpul de operații dela ost, în Prusia ostică și vestică situația nu s'a schimbat.

În Polonia trupele noastre luptă violent pentru posesiunea raioanelor Bzura-Rawka. Ne-a succes să forțăm trecerea în aceste raioane. Pe malul drept al râului Pilica, trupele aliate luptă încă.

NOUTĂȚI.

— **Scutire de serviciu militar.** Ministrul reg. ung. de agricultură a cerut dela vicecomiții să facă propuneri cu privire la scutirea de serviciu a glotașilor din anii 1878—1890, a căror convocare ar face cu neputință lucrarea economică a țării. Ministrul a dat ordin, că la acest prilej au să fie în deosebi luați în seamă micii agricultori.

— **Scrisori deschise.** Ministrul reg. ung. de comerț atrage de nou atențiunea publicului asupra scrisoilor obișnuite și recomandate, menite pentru străinătate, cu excepția Austriei, Bosniei și Herțegovinei, cari au să se dea la poșta deschise, pentru a putea fi supuse controlului militar.

— **În chestia pagubelor de războiu.** Ministrul r. de interne Sándor, a adresat comitatelor un ordin circular, prin care se impune ținerea în evidență a pagubelor și cheltuielilor pricinuite prin declararea stării de războiu.

— **Papa pentru orfani.** Papa Benedict XV a donat suma de 100.000 lire pentru orfani soldaților austro-ungari, căzuți pe câmpul de luptă și 300.000 pentru populația mizeră din Belgia.

— **Dar de Crăciun.** P. S. Sa Episcopul Orăzii mari, Dr. Demetriu Radu, a dăruit suma de 100 cor. pentru soldații răniți din spitalele din Brașov.

— **Darurile americale de Crăciun** destinate de femeile Americalei pentru Ungaria au sosit dela Genua la Budapesta 7 vagoane. Cea mai mare parte sunt haine și ghete. Reprezintă o valoare de două și jumătate milioane de coroane. Sortarea și distribuția hainelor se face din partea unui comitet sub conducerea contesei Ștefan Tisza. Din Budapesta s'au expediat darurile în diferite ținuturi ale țării, ca să sosească la destinație pretutindeni până în seara de Crăciun.

— **Cucerirea orașului Przedborz.** Toate ziarele străine au adus știrea, cu ma-

re bucurie despre luarea cu asalt a orașului Przedborz, la care au luat partea uriașă și al 31-lea regiment de infanterie din Sibiu. Aceasta faptă eroică iarăși este încoronată cu o nouă glorie. Nu putem să nu înregistrăm și noi făgărășeni știrea aceasta care ne umple inima de mândrie și bucurie, știind că ostașii acestui regiment, cea mai mare parte sunt români înrolați din comitatul Făgărașului. Aceștia bravi ostași tineri români sunt din comunele de sub munții Negoilului, cari au dovedit curajul lor cu faptă eroică, ca cine sunt ei, (neam de al lui Traian) și în străinătate departe de patria lor. Cu vitejia lor au dat dovezi la lume, cu gloria pe frunte, și au pecetluit cu sângele lor pe vecie în istoria lumi că în războiul din anul 1914. în ziua de 18 Decembrie au luat cu asalt orașul Przedborz și sunt români din Țara Oltului. Asaltul vitejesc merită toată lauda și cinstea neamului românesc, și dela toți conlocuitorii acestui comitat. Pentru faptele vitejești glorioase și frumoase a armelor voastre primiți dela ai voștri consăteni comitatenzi salutul cel mai călduros din depărtare. Bunul Dumnezeu să vă ajute, să vă deie putere în brațele voastre vângioase până la sfârșitul luptelor, ca să vă întoarceți acasă victorioși cu glorie, cu lauri pe frunte și sănătoși, pentru care fapte vitejești națiunea totdeauna să vă pomenească cu mândrie și cu laude neperitoare.

— **Desertori dela miliție curentați.** În foaia oficială a comitat. Făgăraș se publică numele la patru desertori din comitatul nostru. Numele acestora sunt: Ioan Rusmana din Tohanul nou, Simeon Panchiaș din Copăcel, Ioan Rucărean, caporal rezervist din Bran, și Nicolae Bolinca din Zărnești. Din cauza desertărilor acestora, nu să mai dau concedii răniților vindecați din partea autorității militare, nici celor înrolați de-a merge acasă pentru revederea familiilor.

— **Judecătoria statarială.** În Brașov Dispoziții energice contra desertorilor dela miliție. Comandantul militar din Sibiu, a cărui sferă de competență se estinde asupra teritoriului întregului Corp XII de armată, având în vedere delictele de desertori de pe la periferiile districtului, a ordonat *introducerea judecătoriei sumare (statariale)*. După publicarea acestui ordin, publicare, care a avut loc în 21 Decembrie a. c. și în Brașov, *cel ce se va face vinovat de delictul dezertării va fi pedepsit la moarte prin glonț*. Ordinul telegrafic al comandantului districtului militar de Sibiu a sosit în Brașov în 21 Dec. înainte de amiază.

— **Misiuni române în străinătate.** Misiunea română trimisă în Statele-Unite pentru cumpărarea materialelor sanitare, necesare armatei române a sosit în condiții bune în New-York. — Dnii Dr. Ioan Cantacuzino și Dr. Costinescu, vor pleca din București în zilele aceste la Paris.

— **Imprumut de războiu** al statului a reușit peste toate așteptările, a dat un rezultat neașteptat. Sau însemnat în ambele părți ale monarhiei, suma uriașă de 3 miliarde și 153 milioane de coroane. În Austria s'au însemnat 2135 milioane cor., iar în Ungaria 1018 milioane cor.

Războiul european și universal.

(Fine)

A venit din nenorocire libertatea comercială, sau mai bine zis a venit destrăbălarea comercială cu modele ei bolnăvicioase.

Obiectele ori lucrurile românești ni s'au părut că nu mai sunt bune de nimic. Aproape tot ce ne trebuia pentru îmbrăcăminte s'a adus din străinătate. Moda de Viena, Berlin, Londra, Paris, absorbia toți banii țării. Pânza, inul, dimia, boranicul, — toate românești, — nu mai făceau două parale față de ștofele streine. Arterele economice ale noastre nu se mai întindeau dela inima — orașelor —, la sate și mănăstirile românești, ci se respirau spre marile centre de mode din străinătate. Avem arterele lungi dela orașe până la Viena, Paris, etc., pe cari circula viața streină. Din nenorocire corpul nostru național s'a obișnuit să trăiască aproape numai prin aceste căi de circulație și respirație economică.

Deodată însă și pe negândite s'a ridicat năpraznicul războiului european, care ne-a tăiat toate legăturile cu străinătatea. Viața economică străină ce ne-am însușit-o s'a resimțit de această rupere de artere și e stăpânită de un fel de friguri cari de altfel nu ne vor cauza nici un rău. Nu vor mai sosi nici stofe cu fel de fel de culori nici pălării, nici dantele etc. Se va scumpi enorm prețul stofelor străine. Se vor duce modele. Ducă-se pe pustii! Noi ne vom lua viața economică românească, vom învăța minte. Ne vom îmbrăca din nou cu vechile costume românești făcute din pânză, in și lână românească. Iarna vom purta căciuli simple de oaie, ce costă 5 cor. bucata în lec de căciuli de astrahan ce costă 50 cor. una. Vara vom purta pălării de paie românești cu 1 cor bucata, nu de paie străine cu 10 cor. pălăria. De altfel capul rămâne același. Un cap prost, prost rămâne, fie pălăria de pe el oricât de scumpă. Nu haina face pe om.

2. *Pielăria și încălțăminte de lux.* — Războiul a urcat prețul ghetelor de lux și noi vom reveni la vechile ciobote și opinci românești, mult mai sănătoase, mai durabile și mai ieftine.

3. *Sticlărie, fierărie, coloniale.* — Dacă cu îmbrăcăminte și încălțăminte, pe cari le putem produce în țară, merge ușor, unii vor crede că cu sticlăria, fierăria și coloniile va merge mult mai greu, de oarece nu se găsesc la noi. Apoi nu e greu de loc, căci vom fabrica sticlărie mai ordinară și multe lucruri de sticlă le putem înlocui cu altele de pământ. Tot astfel vom face cu fierul. Ne-am obișnuit cu pluguri curate de fier, grăpi de fier, tăvăluge de fier. Ori putem face pluguri de lemn și numai brăzdarele să fie de fier, cum de astfel se practică în toată Transilvania și Ungaria. Ele vor costa 6 cor. unul, nu 60 cor. cum se plătește astăzi un plug curat de fier. Putem face grăpi de lemn și numai colții să fie de fier, putem construi tăvăluge curate de lemn cași frații noștri cum faceau vechile plugurii din lemn țărani din comuna Sotelec com. Solnoc-Dobâca, cu cari treierau prin Transilvania înainte cu 40—50 ani acum s'au sistat industria țăranelor, ce aducea mulți bani în punga țăranelor din cauza introducerii plugului de fier.

În fine casele le vom acoperi cu șindrila sau siță, ori cu țigle, cum era vechiul

obicei, cari case sunt mult mai sănătoase, mai răcoroase vara și mai călduroase iarna. Șița durează zecimi de ani, pe când tabla cu care ne-am obișnuit să acoperim clădirile abia durează câțiva ani, trebuind să fie vopsită și reparată neconținut, ca să nu intre ploaia în casă.

Coloniile de asemeni se pot înlocui cu produse românești. Uleiul de semințe de dovleac, de cânepă și in, cel de nuci va lua locul untului de lemn, ca odinioară. Fructele uscate din prune, mere, pere etc. vor înlocui fructele exotice.

Prin urmare războiul actual nu ne poate aduce decât foloase economice foarte mari, dacă vom ști să profităm de ele.

(Câmpul).

I. S. Ordeanu.

ECONOMIE.

Iernatul albinelor.

(Urmare)

Primirea aerului.

Pentru ca albinele să poată ieși cu bine din iarnă, este neapărată nevoie ca aerul din stupi să se poată primeni, neconținut, spre a se putea curăți nu numai de aburi, ci și de acidul carbonic produs prin respirația albinelor. Dacă într'unul din stupi aerul nu se poate primeni, atunci pereții lui se umezesc și umezeala aceasta pe de o parte împiedecă albinele de a produce și păstra căldura trebuitoare, iar de alta le împiedecă respirația. În cazuri de acestea, ele se neliniștesc, mănâncă miere foarte multă și aproape totdeauna se îmbolnăvesc de diaree; multe din ele ies afară din stup și pier.

Pentru că să înlesnim premenirea aerului din stup, trebuie să lăsăm urdinișul deschis, ba încă dacă se poate, să și săltăm puțin stupul de pe fund cu o pană de lemn. Când nu putem face aceasta atunci în peretele din potriva urdinișului și tocmai în dreptul lui, dăm o gaură mare cât o monedă de 2 cor. pe care o închidem cu o bucată de pânză de sârmă. Cu chipul acesta, aerul cel greu (acidul carbonic) este cu ușurință dat afară, prin curentul de aer ce se face între urdiniș și între gaura din peretele din partea cealaltă.

Ca să împiedecăm intrarea în stup a șoarecilor sau altor vietăți, putem micșora înălțimea urdinișului până la 8 milimetri. Și mai siguri suntem, când îl acoperim cu o bucată de tablă de zinc ori de tînichiea dințată, prin care însă să poată trece albinele.

Partea a de deasupra ramelor trebuie să fie bine acoperită cu scândurele pentru ca să nu se facă un curent de aer prea mare de jos în sus. Deasupra scândurelelor e bine să punem un înveliș de paie, de frunze uscate, ori de mușchiu, care să păstreze și căldura și să poată absorbi și umezeala.

La iernarea stupilor, dacă au hrană destulă și de bună calitate, să nu ne prea temem atâta de frig, ci mai mult de umezeală și de vântul cel rece, care ar putea pătrunde prin urdiniș, când nu avem stupii cu urdinișurile ferite de bătaia vântului.

Unde să iernăm stupii.

Stupii îi putem ierna sau afară sau într'un loc închis. Iernatul afară este cel mai bun, cu singura condițiune ca să adă-

postim stupii de bătaia vântului și pe cei cu pereți mai subțiri să i ținem înveliți cu pac, cu coceni ori cu rogojini, lăsând liber numai urdinișul.

Grămezile de zăpadă, ce se fac iarna deasupra stupilor, nu le aduc nici o vătămare, căci zăpada afanată nu împiedecă aerul de a trece; dimpotrivă ea apără stupii de ger. Să nu ne temem că ea va astupa urdinișurile, de oarece aerul cel cald care iese din stupi, topește zăpada din dreptul lor.

Când iernăm stupii afară, albinele pot profita de unele zile mai călduroase și cu soare, ca să iasă pe afară și să-și curețe pantecele de excremente.

Când afară nu avem un loc bun, adică atunci când el nu e destul de adăpostit de bătaia vântului putem ierna stupii într'un loc închis, fie în pivniță, fie într'un celar sau într'o cămară.

Pentru ca o încăpere să fie bună pentru iernatul stupilor, trebuie să nu fie umedă și să se poată primeni aerul din ea.

Transportarea stupilor să o facem dimineața, mai înainte ca o parte din albine să fi apucat a ieși pe afară. Să-i ducem încet și să-i ferim de isbituri, care pot strica ghemul alcătuit înăuntru de albine.

Acolo îi putem pune unul lângă altul sau chair și unul deasupra altuia.

Obiceiul ce-l au unii stupari, de a pune stupii primitivi culcați unul peste altul și cu gura în afară, sub cuvânt că și pot da seama de chipul cum le merge albinelor, numai dintr'o singură privire, nu e de sfătuit. Când îi ținem așa, șoarecii pot pătrunde în ei cu mare înlesnire și-i pot prăpădi.

Îndată ce am așezat stupii să-i lăsăm toată vremea în liniște deplină; să nu prea intrăm pe la ei și mai ales să ne ferim de a-i lovi, căci șgomotul aduce mare neliniște albinelor și le pricinuește mult rău.

Dacă îi iernăm într'o cameră, să punem în dreptul ferestrelor o pânză neagră pentru ca înăuntru să fie tot mereu întuneric.

Încăperea în care ne ținem stupii, să aibă dacă se poate tot mereu aceeași temperatură, nici prea rece, dar nici prea caldă. Cea mai potrivită este aceea de +6° până la +8° C. Căldura le strică cu mult mai rău decât frigul, căci le pricinuește neliniște. Afară de aceasta, matca își începe ouatul și cum pentru hrănirea larvelor, albinele au nevoie de apă, unele din ele ies din stup, ca să o caute, și pier.

» Albina « N. Nicolescu & G. Stoinescu.

Administrațional.

Stimați cetitori! Suntem la finea anului 1914. Cu mari greutate și cheltuieli am susținut și trimes foaia regulat, pe lângă toate greutățile timpului de azi, sunt mulți dintre cetitori cari au rămas în restanță cu abonamentul 2—3 ani, și nu sau gândit, că aceea ce primesc trebuie și plătit.

Rugăm deci pe toți acei restanțieri să binevoiască a-și achita abonamentul foaiei „Olteanul“, deoarece așa se și cuvine. — Destul am așteptat după bunăvoință.

Cu slămă:

Administrația foaiei „OLTEANUL“.